

2014 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

GIMTOJI KALBA (LENKŲ)

JĘZYK POLSKI

Rašymas Wypracowanie

3 czerwca 2014 roku

Czas trwania – 2 godz. 30 min.

WSKAZÓWKI:

- Podane są propozycje 3 różnych prac pisemnych. Możliwe do wyboru wypracowania różnią się nie tylko tematem, lecz również formą gatunkową, a także elementami sytuacji (tj. odbiorca, nadawca, cel wypowiedzi, czas, kontakt oficjalny / nieoficjalny itp.). Sam **wyberz** sobie **jeden wariant** wypracowania (zadanie 1., 2. lub 3.).
- Podczas pisania wypracowania zwróć uwagę na obowiązujące elementy, wyróżnione pogrubionym drukiem. Przestrzegaj tematu oraz wymagań formalnych, dotyczących wybranej formy gatunkowej tekstu i elementów sytuacji.
- Kartki papieru do pisania na brudno i na czysto muszą być opatrzone pieczęcią szkoły. Na pierwszej stronie napisz swoje imię, nazwisko i temat wypracowania. Objętość pracy: 1–1,5 strony A4 (250–350 wyrazów).
- Pisz czytelnie wiecznym piórem lub długopisem (kolor atramentu lub wkładu – ciemnoniebieski).
- Nie można używać korektora.
- Po zakończeniu pracy (lub po upływie czasu) oddaj komisji brudnopis i czystopis.

Powodzenia!

Zadanie 1.

Anna Świrszczyńska¹

NIE MIAŁ PALTA

Żołnierze szli do niewoli,
ludzie patrzyli w milczeniu,
ludzie stali w milczeniu
po obu stronach ulicy.

Najmłodszy żołnierz nie miał palta,
nadbiegła z paltem kobieta,
żandarm zagroził jej drogę,
biegła, płakała.

Ludzie patrzyli w milczeniu,
żołnierze szli do niewoli,
najmłodszy żołnierz miał dziesięć lat.

Z tomu *Budowałam barykadę*, 1974.

Pomnik Małego Powstańca w Warszawie, upamiętniający najmłodszych uczestników powstania warszawskiego 1944 r.

Wojna. To słowo zwykle kojarzy się ze złem, cierpieniem, śmiercią i zniszczeniem. Środki masowego przekazu informują stale o konfliktach zbrojnych w różnych krajach, więc pośrednio jesteśmy świadkami wojen. Na szczęście bezpośrednio nie jesteśmy zagrożeni. Ale nie zawsze tak było. Był czas, gdy młodzież była „skazana na wojnę”.

Po przeczytaniu wiersza A. Świrszczyńskiej i obejrzeniu fotografii podziel się swoimi przemyśleniami na temat wojny i nieszczęść, jakie przynosi. Rozważ, **jakie cierpienia i trudności** spotykają ludzi w czasie wojny, przed jakimi wyborami stają, **jakie postawy przyjmują ludzie** przedstawieni w wierszu po jednej i po drugiej walczącej stronie (żołnierze, kobieta i inni ludzie na ulicy, żandarm).

Zastanów się, jaką **moralną postawę powinien zachować człowiek** w obliczu wojny i **przywołaj przykłady** znane Ci z literatury, historii i środków masowego przekazu.

Następnie napisz rozprawkę na temat:

*Czy można zachować człowieczeństwo w nieludzkich okolicznościach?
Rozważ różne postawy człowieka w obliczu wojny.*

FORMA WYPRACOWANIA – rozprawka.

TEMAT – *Czy można zachować człowieczeństwo w nieludzkich okolicznościach? Rozważ różne postawy człowieka w obliczu wojny.*

CEL – podzielenie się przemyśleniami na temat wojny, rozważenie problemu moralnej postawy człowieka w obliczu wojny na podstawie odpowiednich przykładów.

¹Anna Świrszczyńska (1909–1984) – znana autorka dla dzieci i młodzieży. W roku 1944 była świadkiem i uczestniczką powstania warszawskiego. W swoich wierszach próbuje odtworzyć tragedię ginącego miasta.

Zadanie 2.

Napisz **list do pisarza**, autora Twojej ulubionej książki. W tekście przedstaw się, następnie opisz **własne przeżycia i przemyślenia**, związane z lekturą. Napisz, co według Ciebie przesądza o wartości tej książki. Wyraź **swój stosunek do autora i jego dzieła**, np. wdzięczność, podziw, uznanie, rozczarowanie, niedosyt, chęć wystawienia jego dzieła na scenie, chęć napisania dalszego ciągu itp. Zastanów się, o co chciałbyś autora zapytać lub poprosić, i sformułuj to **pytanie lub prośbę**.

Nie zapomnij o przestrzeganiu formy listu.

FORMA WYPRACOWANIA – list oficjalny.

ODBIORCA – pisarz.

CEL – wyrażenie własnych przeżyć i przemyśleń, wynikających z lektury oraz sformułowanie prośby lub pytania w związku z lekturą.

Zadanie 3.

Najlepszą drogą do odnalezienia samego siebie jest zagubienie się w służeniu innym.

(M. Ghandi)

Wolontariat to dobrowolna, świadoma praca dla dobra innych. Może to być działalność na rzecz bliźnich (chorych, niepełnosprawnych itp.), opieka nad zabytkami i miejscami pamięci, zbiórka żywności dla potrzebujących lub inne akcje dobroczynne. Mimo iż wolontariusze pracują bez wynagrodzenia materialnego, uzyskują liczne korzyści niematerialne. Dzięki bezinteresownej pomocy innym zyskują uznanie ze strony otoczenia oraz poczucie własnej wartości. Włączając się do działalności społecznej, znajdują nowych przyjaciół i znajomych, zdobywają wiedzę, doświadczenie i nowe umiejętności.

Zastanów się, jakiej działalności wolontariackiej mógłbyś się podjąć z kolegami z Twojej klasy, i napisz do gazety szkolnej artykuł na temat:

Jak młodzi ludzie mogą pomagać innym i czerpać z tego satysfakcję?

W tym artykule:

- **wyjaśnij** swoim rówieśnikom **ideę wolontariatu**,
- **przedstaw swój pomysł** na pomoc innym,
- **uzasadnij**, że **pożytek z tej akcji** będą miały nie tylko te osoby, którym się pomaga, ale również sami wolontariusze.

FORMA – artykuł.

ODBIORCA – Twój rówieśnik.

CEL – zaprezentowanie pomysłu na pomoc społeczną oraz przekonanie innych, że wolontariat przynosi korzyści zarówno dla osób potrzebujących, jak też samych wolontariuszy.

